

Mare Kõiva & Andres Kuperjanov. 1.12.2009

**Sada aastat moodsat folkloori ja
etnoloogia uurimist Hiinas**

19. sajand – 1920, varasem periood

Varasemad uurimistööd:

- ★ Chen Yinghuang “Antropoloogia” 1918
- ★ Lee Ji “Hiina rahva kujunemine” 1920
- ★ Folkloori alal kesksed uurimispäigad Peking ja 1926. aastast Sun Yat Seni Ülikool
- ★ Klassikaliste teoreetiliste teoste tõlked Hiina keelde. Qingi dünastia tõlk ja haritlase Yan Fu (1854-1921) tõlked: Spencer, Huxley, E. Jenks “Lühike poliitka ajalugu”, Louis Henry Morgani tööd, Friedrich Engels “Perekond, eraomandus ja riik”.

1928-1937 institutsionaalne uurimistöö

- ★ 1906 Wang Guowei – konfutsionism, neokonfutsionism, historiograafia, hiina kirjandus, võõrkirjandus humanitaaria õppekavadesse – neis kohustuslik sotsioloogia õpetamine. Lisaks avada antropoloogia õpetamine.
- ★ 1917 avati antropoloogia sinoloogia haruna Pekingi Ülikoolis, folkloori uurimine samas, iseseisvus distsipliinina alles 1930. aastatel, esimene perioodiline folkloori nädalakiri “Ballaadid”.
- ★ 1922 avati Xiameni Ülikoolis sotsioloogia osakond
- ★ 1928 rajati Academia Sinica (folkloristika üks selle haru) ning Etnoloogia ja Sotsiaalteaduste Instituut
- ★ 1931 Sun Yat Seni Ülikooli sotsiaalteaduskonnas rida uusi kursusi ja uurimisprojekte - etnoloogia, etnilised küsimused, etnilised äärealad jm.
- ★ Sotsioloogial oluline koht humanitaarõpetuses.

Olulisemad uurijad. Ameerikas jm koolitatute põlvkond

- ★ Wu Zelin (1898-1990). MA ja PhD Wisconsinis ja Ohios, Hiinasse tagasi 1928. Uurimused seotud miao rahvusrühmaga; sotsioloogia ja sotsiaalküsimused. Olulisi teoseid: “Moodsad rassid.”
- ★ Pan Guangdang (1899-1967), õppis ja PhD Dartmouthis, loengud Harvardis, Hiinasse tagasi 1929. Uurimused: sotsioloogia, ba ja tuija rahvad, rahvusvähemused. Olulisi teoseid: “Hiina perekond.”

Pan Guangdang keskel, karkudega.

Olulisemad uurijad. Ameerikas jm koolitatute põlvkond

Wu Wengzao (1901-1985) Õppis
1923-1930 Ameerikas sotsioloogiat ja
antropoloogiat: Uurimisteema:
rahvusvähemused; sotsiaalne süsteem.
Tähtsamad teosed: "Oopium Hiinas
briti avaliku arvamuse jm põhjal."

Lin Xuixiang (1901-1958)

Arheoloogiamuuseumi asutaja Xiamenis

Uurimisteemad: Taivani minoriteetid,
folkloor, mütoloogia.

**Perioodi tunnused: välitööd,
publikatsioonide sarjad**

Intensiivsed välitööd ja esmaste
tulemuste ja tekstide avaldamine.

Kujunevad oma õpetlaste koolkonnad.

Folkloori kogumine ja uurimine

- ★ 1918 Pekingis rahvalaulude kogumine; muinasjutud, muistendid.
- ★ 1920 asutati Rahvalaulude Uurimise Selts, sellest kujunes 1922 Pekingi Ülikooli Sinoloogia Instituudi uurimisüksus. 1925. aastaks oli kogutud 13 339 rahvalaulu, avaldati neist 2 226.
- ★ Hakkas ilmuma Folklore Weekly(1918-1919, 1922, 1936, katkes sõja tõttu), mis vahepeal ilmus kui “Journal of the Institute of Sinology of The Peking University”).

Lõuna-Hiina rahvaluule-uuringud

- ★ 1935 hakkas ilmuma Hiina folkloori ajakiri. Üldiselt ilmus perioodiliselt väljaandeid, mis avaldasid folkloori.
- ★ 1927 novembris tugev keskus Sun Yat Seni Ülikoolis, 1927 asutati Folkloori Selts, hakkas ilmuma nädalaleht “Folkloorne kirjandus” (20 numbrit, pool avaldatust rahvalaulud, pool teised liigid, sh mõistatused, rahvajutud, vanasõnad), hiljem lisandus kombestik (sh matused, pulmad), festivalid ja peod jm. Uurimistöö samades valdkondades ehk siis märgatavalt laiem kui Pekingis. Arvukalt väljaandeid.

Sun Yat Sen

- ★ 1928. aastal 4 osakonda: arheoloogia, filoloogia, ajalugu, folkloor.
- ★ Folkloristika eesmärgid: Muuseumi rajamine (avati 1928), perioodilised väljaanded, fotode kogumine ja avaldamine. Kokku lisaks perioodikale 36 raamatut (ka lääne folkloristide tööde tõlkeid), uued uurimused.
- ★ Uued folkloori seltsid mitmel pool Hiinas, Chungking – 1941 Rahvalaulude-Vanasõnade Selts, Rahvalaulude-Vanasõnade kogumise büroo.

Rahvaluule uurimisteemad

- ★ Etniliste rühmade pärimuse uurimine.
- ★ Nn kommunistliku rahvaluule kogumine, uurimine, hariduses kasutamine algas 1930 koos Mao Zedongi Punaarmee kiire kasvamisega 600. kuni 10000 talupoja ja tööliseni. Punaarmee laulud ja lood; jaapanlaste ja Jaapani sõjaga seotud laulud ja lood, nukuteater, salmid jpm.
- ★ Tekstide uurimine: a) jumalad ja mütoloogia, kasutades peamiselt klassikalisi üleskirjutusi, b) rahvajutud ja –laulud (nt Chen Ju-heng, 1936, “Jutustamise ajalugu,” tekstid aastaist 618-906), c) rahvadraama ja nukuteater (alates -11 – 12 saj eKr jj perioodid).

1937-1949 sõda Jaapaniga, uurimistöö buum, ameerika, jaapani, vene koolkonnad

Äärealade uurimine, sh Mongoolia, Mandžuuria, Lhasa

B. Malinowski õpilased: Francis L. K. Hsu (1909-1996)

Fei Xiaotong (1910-2005) – rahvusvähemused,
külauurimused, võrdlused Ameerikaga

1949-1978 kuulsus, häving ja stagnatsioon

- ★ 1949-1964 kuulsusrikkad uurimisprojektid, kuid ka amerikanismi kriitika, rahvusülikoolide ja rahvuslike osakondade asutamine, suund omamaisele teadustegevusele,
- ★ 1952 jj etnoloogia ja antropoloogia õppetoolide sulgemine, tugevate uurijate suunamine Rahvuslike Minoriteetide Instituuti.
- ★ 1958 rajati Hiina TA Etniliste Uuringute Instituut, koondas paremaid uurijaid.
- ★ Mao Zedongi suunised teaduse arendamiseks humanitaaria vallas.

Suund välitöödele ja välitöörühmadele

- ★ 1950 – professionaalide välitööd rahvusrühmade juures, kümmeaastak andmete kogumiseks, rühmaraportid 1956-1964, rahvusrühmade arvelevõtmine (16-17 uut rahvusrühma, viimane - jino rühm 1979!).
- ★ Algasid suured keeleekspeditsioonid, grammatika jm uurimine.
- ★ 1956-1966 alustati intensiivselt etnograafiliste filmidega, palju välitöömaterjalidel põhinevaid filme, ülesanne säilitada visuaalselt ülevaade traditsioonilisest kultuurist.

Suund välitöödele ja välitöörühmadele

Perioodi uurimissuunad, stagnatsioon

- ★ 1957 parempoolsete vastane suund, kultuurirevolutsioon, sõjaline väljaõpe õpetlastele.
- ★ Esiplaanil olid sotsiaalsed suhted ja ajalugu;
- ★ 1958 Suur Hüpe Rahvalaulude Kogumiseks
- ★ Bilingvaalsete kogujate ja uurijate õpetamine välitöödeks, 1963 200+ kaheaastase keelekoolitusega uiguuri uurimiste jaoks, 8000+ mongoli keele alal, Sise-Mongoolia jm uurimiseks.
- ★ Suured ainestiku kollektsioonid, koguti ka arheoloogia ja kirjakultuuri näidiseid, samuti etnograafilisi esemeid.

1978 jj - uurimisinstitutsioonide, seltside ja ühingute taastamine

Taastati 44 etniliste uuringute institutsiooni, avati/taastati 25 õppetooli antropoloogia, etnoloogia, sotsioloogia õpetamisega, uued rahvuste ülikoolid

- ★ 1992 linnaantropoloogia uurimissuuna asutamine
- ★ 2007 antropoloogiliste ja etnoloogilist uuringute assotsiatsiooni rajamine
- ★ Raamatusari “Antropoloogia ja etnoloogia” – 5 uurimustesarja, 1979-1989
- ★ 1990 – uue laine välitööd rahvusvähemuste juures

Teemad

- ★ Etniliste külade uurimused, etnosed tänapäeval,
- ★ Majandus- ja sotsiaalne elu, sotsiaalkultuurilised nähtused.
- ★ Regionaaluuringud.
- ★ Välitööd, peamiselt konkreetse projekti raames: Tiibeti karjused ja mägikarjatamine, Fuji ja Taivai uuringud, Nankuni raudtee põhjustatud kultuurimuutused, ujukitel elamine Lääne-Hiinas, füüsiline antropoloogia ja paleoarheoloogia.

中華民族博物院

China Nationalities Museum

中華民族園

Chinese Ethnic Culture Park

Etniliste vähemuste muuseumid, rajatud alates 1980. aastatest

Folkloori uurimise taastamine

- ★ Shandongi Ülikoolis on üks esimesi taastatud Hiina folkloori õpetamise ja uurimise keskusi (1984), samas alates 1985 akadeemiline ajakiri “Folklore Studies” (hiina keeles).
- ★ 2002 liideti Kirjanduse, Ajaloo ja Filosoofia Instituudiga.
- ★ 1998 Shandongi Ülikoolis avati folkloristika MA, 2002 PhD kraadi taotlemise võimalused.
- ★ Uurijaid keskuses 5: Ye Tao, Zhang Shishan, Li Hao, Diao Tongju, Wang Jiahua. Esimene juhataja Xu Jingze.

2000-

- ★ Valitsuse toetus uurimisteedele.
- ★ Kontaktid välismaaga, sh delegatsioonide saatmine kesksetele konverentsidele ja kongressidele
- ★ Esimeste rahvusvaheliste erialakongresside korraldamine Hiinas.
- ★ Selle projekti osa ka 16. IUAES kongress Kunmingis augustis 2009, ca 5000 delegaadiga kogu maailmast
- ★ Konverentsipäevade lõpul kontserdid, võimalus saada 1 tasuta ekskursioon ühte etnilise vähemuse külasse vm, külastada kohalikke etnograafiamuuseumi.

IUAES, asutatud 1948, tööühmad:

Aging and the Aged, Aids, Documentation, Legal Pluralism, Food and Food Problems, Cultural Dimensions of Global Change, Human Ecology, Medical Anthropology and Epidemiology, Museums and Cultural Heritage, Nomadic Peoples, Peace, Anthropology in Policy and Practice, Theoretical Anthropology, Tourism, Urban Anthropology, Urgent Anthropological Research, Visual Anthropology, Women, Indigenous Knowledge and Sustainable Development, Ethnic Relations, Mathematics, Children, Youth and Childhood, Bioethics, Migration, Human Rights, Primatology, Linguistic Anthropology

人类学与民族学联合会第十六届大会专场文艺晚会
& Dancing Show Program of the 16th Congress of IUAES

Kunmingi kongress

文化之眸

Cultural Glimpses

国际人类学与民族学联合会第十六届大会影展

FILM FESTIVAL OF THE 16TH WORLD CONGRESS OF IUAEs

Kunmingi kongress

2009创刊号
总第1期

雲南民族

YUNNAN RACE

云新出(2009)准印连字第A15064号

Cheni muuseum

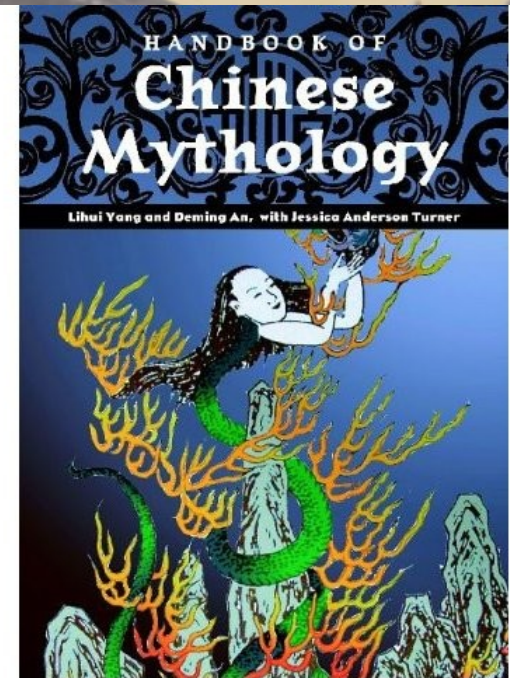

Cheni muuseum

Raamatuid:

Handbook of Chinese mythology. Lihui Yang, Deming An, Jessica Anderson Turner, 2005.

Chinese Mythology: An Introduction.
Anne M. Birrell, 1999

Kirjandus

- ★ Chao Wei-pang, Modern Chinese Folklore Investigation I, 1942, 22 p. (<http://www.nanzan-u.ac.jp/SHUBUNKEN/publications/afs/pdf/a6.pdf>);
- ★ Chao Wei-pang, Modern Chinese Folklore Investigation II, 1945, 10 p. (<http://www.nanzan-u.ac.jp/SHUBUNKEN/publications/afs/pdf/a15.pdf>)
- ★ Chun-Chiang Yen, Folklore Research in Communist China, 1965, 62 p.
- ★ Anthropology and Ethnology in China. Kunming 2009.